

8. BÖLÜM / CHAPTER 8

İSTİKLAL MARŞIMIZIN İSLAMÎ ARKA PLANI

THE ISLAMIC BACKGROUND OF THE TURKISH NATIONAL ANTHEM

Nurullah ÇETİN*

*Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara, Türkiye
E-posta: nctin@humanity.ankara.edu.tr ORCID: 0000-0002-3595-3026

DOI: 10.26650/B/AA07.2022.011.08

ÖZ

İstiklal Marşımız, bizim resmî ve millî marşımız olduğu kadar aynı zamanda Millî Mücadelemizin ruhuna tercüman olan bir metindir. Bir bakıma Millî Mücadelemizin destanı diyebiliriz. Biz 19 Mayıs 1919 tarihinden itibaren işgalci İtilaf devletlerine karşı vatanımızı kurtarmak için bir millî mücadele verdik. Bu mücadelenin bir adı da istiklal mücadelesidir. İstiklal mücadelesi hem siyasi, hem ekonomik, hem kültürel, hem de askerî bağımsızlığımızı geri kazanmak için verilen bir mücadeleydi.

Bu bağlamda kültürel istiklalimiz de millî ve dinî değerlerimizi kurtarmak, korumak ve geliştirmek anlamını taşıyordu. Türk milleti olarak bizim millî ve dinî, Türklük ve Müslümanlık gibi iki başat kimlik değerimiz vardır. İşgalcilerin bir amacı da Türk milletinin hem İslamî hem de millî kimlik değerlerini, sembollerini, değerlerini ve kurumlarını yok etmektir. Bu bağlamda ülkemizi tam bir Haçlı ruhuyla işgal etmişlerdir. İstiklal Marşımız da içeriği itibarıyla vatan, istiklal, bayrak, millet, hürriyet gibi millî değerlerimizin yanında ezan, iman, şahadet, mabet, din gibi dinî değerlerimizi kurtarmak, korumak ve geliştirmek gereği vurgularını içermektedir.

Zira Millî Mücadelemiz aynı zamanda Haçlı işgaline karşı İslamî nitelikli bir cihaddır. Mehmet Akif Ersoy, İstiklal Marşımızda İslamî değerlere yer vererek bu olguyu öne çıkarmaktadır. Bu özelliğiyle İstiklal Marşımız, aynı zamanda bir Türk-İslam bildirgesi mahiyetindedir. Marşımızın birçok mısraının ayet ve hadislerden ilham alınarak ya da etkilenilerek yazıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İstiklal Marşı, Millî Mücadele, Mehmet Akif Ersoy, Millî ve dinî değerler, Ayetler, Hadisler

ABSTRACT

Our national anthem is our official anthem, as well as a text that is an interpreter of the spirit of our national struggle. In a way, we can call it the epic of our national struggle. Since May 19, 1919, we have fought a national struggle to save our homeland against the invading Entente States. One name of this struggle is the struggle for independence. The struggle for independence is a struggle to regain our political, economic, cultural, and military independence.

In this context, our cultural independence also meant saving, protecting, and developing our national and religious values. As a Turkish nation, we have two main identity values, which are national and religious: Turkishness and Islam. One goal of the invaders was to destroy both Islamic and national identity values, symbols, and institutions of the Turkish nation. In this context, they invaded our country with a crusader spirit. In addition to our national values, such as homeland, independence, flag, nation, and freedom, our national anthem also emphasizes the need to save, protect, and develop our religious values, such as adhan, faith, martyrdom, sanctuary, and religion.

Because our national struggle was also an Islamic Jihad against the Crusader invasion, Mehmet Akif Ersoy highlights this phenomenon by including Islamic values in our national anthem. With this feature, our national anthem is also a Turkish-Islamic declaration. It is seen that many verses of our anthem were written with inspiration or influence from verses and hadiths.

Keywords: National Anthem, National struggle, Mehmet Akif Ersoy, National and religious values, Verses, Hadith

Extended Abstract

Our national anthem is our official anthem, as well as a text that is an interpreter of the spirit of our national struggle. In a way, we can call it the epic of our national struggle. Since May 19, 1919, we have fought a national struggle to save our homeland against the invading Entente States. One name of this struggle is the struggle for independence. The struggle for independence is a struggle to regain our political, economic, cultural, and military independence.

In this context, our cultural independence also meant saving, protecting, and developing our national and religious values. As a Turkish nation, we have two main identity values, which are national and religious: Turkishness and Islam. One goal of the invaders was to destroy both Islamic and national identity values, symbols, and institutions of the Turkish nation. In this context, they invaded our country with a crusader spirit. In addition to our national values, such as homeland, independence, flag, nation, and freedom, our national anthem also emphasizes the need to save, protect, and develop our religious values, such as adhan, faith, martyrdom, sanctuary, and religion.

Because our national struggle was also an Islamic Jihad against the Crusader invasion, Mehmet Akif Ersoy highlights this phenomenon by including Islamic values in our national

anthem. With this feature, our National Anthem is also a Turkish-Islamic declaration. It is seen that many verses of our anthem were written with inspiration or influence from verses and hadiths.

Our national anthem was written both to boost morale in the heroic Turkish army that is waging our national struggle and to represent the Government of the Grand National Assembly of Turkey, our independent national state, established on April 23, 1920.

March January 6-11, 1921 after the First Battle of İnönü, 12 March 1921, the Turkish Grand National Assembly approved by a decidedly large majority as our official and national anthem was adopted. Our National Anthem was adopted as our official and national anthem with the approval of a large majority in the Turkish Grand National Assembly on March 12, 1921. After that, the Second Battle of İnönü, the battles of Eskişehir Kütahya, the Battle of Sakarya, and the Great Offensive took place. Our national anthem, which was written and accepted before the great battles of the national struggle were fought, reflected the belief that this struggle would be won.

On October 30, 1918, after the Armistice of Mondros, with the help of America, the Western decommissioned states, such as Britain, France, Italy, and Greece began to occupy many parts of our country.

One of the goals of this occupation was to destroy the Islamic civilization that took root in Anatolia after the victory of Malazgirt in 1071, including its institutions, symbols, values, and faith. The Entente states that invaded our country were actually a Crusader army. From 1095, one of the goals of the Western crusader attacks on our country was always to destroy the Islamic presence.

During the occupation period, they both openly stated their goals and took destructive, brutal actions with this objective. Their main goal was to destroy Islam in our homeland and resurrect and make Christianity dominant in its place. Mehmet Akif Ersoy, also a great Islamic scholar, was aware that this occupation was a Crusader attack when he wrote our national anthem and included a rich Islamic culture in its background, with the reflection and influence of many verses and Hadith.

In our national anthem, the subjects of the verses that carry influences, traces, and reflections from some verses and Hadiths are, briefly, as follows:

* The Turkish army is a hero, selfless, and commendable in terms of the importance and size of its work.

* Invaders and enemies are not feared in any way. Despite all kinds of impossibilities, it is always necessary to trust in Allah and fight with perseverance to save the homeland from enemies.

* Never despair of the mercy of Allah.

* It is the most natural right that the Turkish nation, which worships haqqah, Allah, and does not bow to anyone other than him, should live independently and free until the apocalypse.

* The Turkish nation will resist with its faith all the possibilities of the invaders.

*Despite the fact that the invaders call themselves civilized, they are wild monsters in terms of what they do, but they will not be able to drown and destroy the Turks.

* The Muslim Turkish nation will not allow malicious enemies close to Turkiye. It will not allow this blessed homeland to be trampled under the boots of enemies.

* In addition to the material value of the homeland, the spiritual value should be taken care of. In particular, it is necessary to protect and save the homeland, at least to respect the martyrs.

* The Turks, each of whom is the son of a martyr, will not surrender their homeland to their enemies out of respect for their ancestors.

* The Turkish homeland will not be handed over to the enemy in any way, either for money or through war.

* For the Turkish homeland, which is as beautiful as heaven, the Turks will make all kinds of sacrifices.

* Muslim Turks will not allow all the values, icons, and institutions of Islam that have been rooted in Anatolia since 1071 to be destroyed by enemies.

Mehmet Akif Ersoy, when writing our national anthem, produced an anthem both in the historical context, observing the conditions of the period of occupation and national struggle, and in the universal context, thinking about the future. Our National Anthem is an identity document that addresses the present as well as the future, as it addresses the requirements of 1921 while remaining timely. The effects, reflections, traces, and directions of many verses and Hadith are seen in the background of the verses of our national anthem, especially about the war. Mehmet Akif adapted many verses and Hadith in these verses to his own period, the

period of occupation and national struggle; if we express it in his own verse, “he made Islam speak to the understanding of the century.”

In the background of our national anthem, it is important that Islamic culture and faith exist in a rich accumulation, because at the stages of liberation and establishment, we see that Islamic values exist at the base of our state and nation structure, as well as our national qualities and characteristics, and are built on these two basic values.

Our National Anthem is a common memorandum of understanding of the Turkish nation, and in this text, our two basic sets of values, namely Turkishness/national values and Muslim/religious values, were included in an organic synthesis.

In the name of strengthening our Turkish-Islamic identity, which is woven together with our national and religious values, the reading, examination, and processing of our national anthem with an Islamic background will be extremely useful in the continuation and survival of both our nation and our state.

Giriş

İstiklal Marşımız, hem Millî Mücadelemizi yürütmekte olan kahraman Türk ordusuna moral vermek, hem de 23 Nisan 1920’de kurulan bağımsız millî devletimiz olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetini temsil etmek için yazıldı.

İstiklal Marşımız, 6-11 Ocak 1921 tarihleri arasında yapılan Birinci İnönü Savaşı’ndan sonra, 12 Mart 1921’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde büyük bir çoğunluğun onayıyla resmî ve millî marşımız olarak kabul edildi. Ondan sonra İkinci İnönü Savaşı, Eskişehir Kütahya Savaşları, Sakarya Savaşı, Büyük Taarruz olacaktır. Millî Mücadelenin asıl büyük savaşları olmadan önce yazılıp kabul edilen İstiklal Marşımız, bu mücadelenin mutlaka kazanılacağına olan inancı terennüm etmişti.

İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan gibi İtilaf Devletleri adıyla bir araya gelen Batılı devletler Amerika’nın da yardımıyla 30 Ekim 1918’deki Mondros Mütarekesi’nden sonra ülkemizin birçok yerini işgal etmeye başladılar.

Bu işgalin amaçlarından biri de Anadolu’da 1071 Malazgirt Zaferi’nden sonra kökleşen İslam medeniyetini, kurumlarıyla, sembolleriyle, değerleriyle, inancıyla ve bütün varlığıyla silip yok etmektir. Ülkemizi işgal eden İtilaf Devletleri aslında bir Haçlı ordusuydu. 1095’ten itibaren ülkemize yönelik Batı merkezli Haçlı saldırılarının amaçlarından biri, daima İslam varlığını yok etmektir.

İşgal döneminde de bu amaçlarını hem gizlemeden açıkça söylediler, hem de bu doğrultuda yıkıcı, vahşice eylemlerde bulundular. Asıl amaçları vatanımızda İslam’ı yok edip yerine Hristiyanlığı diriltmek ve hâkim kılmaktır. Aynı zamanda büyük bir İslam alimi olan Mehmet Akif Ersoy da İstiklal Marşımızı yazarken bu işgalin bir Haçlı saldırısı olduğunun bilincindeydi ve Marşımızın arka planında zengin bir İslam kültürüne, birçok ayet ve hadisin yansımalarına ve etkisine yer verdi.

İstiklal Marşımızda Ayet ve Hadislerin Yansıması

Mehmet Akif Ersoy büyük bir İslam alimidir. Kur’an’ı ve hadisleri çok iyi bilir. Diğer eserlerinde olduğu gibi İstiklal Marşımızı yazarken de bilinçaltında bir birikim halinde bulunan İslam kültürüne yaslanarak bilinçli ya da bilinçsiz olarak, farkında olarak veya olmayarak birçok ayet ve hadisten ilham almış ve marşımızın bentlerinde, mısralarının arka planında bunların izlerine ve yansımalarına yer vermiştir. Marşımızda yer alan ayet ve hadislerin etkilerini ve yansımalarını karşılaştırmalı olarak şöyle gösterebiliriz.

*** “-Kahraman Ordumuza-”**

Marşımızın başlığının hemen altında yer alan ve bir ithaf ifadesi olan “Kahraman ordumuza” ifadesi, anlam olarak Milli Mücadeleyi yürüten Türk ordusuna olan saygıyı, sevgiyi ifade ediyor. Türk ordusunun büyüklüğünü, önemini, değerini ortaya koyan ve övgü içeren bu ifadede peygamberimizin altta yer alan hadis-i şerifinde İstanbul’u fethedecek ordu için söylediği övgü ifadesinin bir yansıması vardır:

“İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, o ordu ne güzel ordudur.” (Hz. Muhammed)

*** Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,**

Bu mısırada Akif, Türk milleti ve ordusunun ülkemizi işgal etmiş olan düşmanlardan korkmamasını, zafere olan inancını diri tutmasını, Türk milleti, vatani, dini, kültürü ve devletinin ortadan kalkmayacağını ifade eder. Peygamberimiz, Mekke’den Medine’ye hicreti sırasında bir ara Hz. Ebubekir ile birlikte Sevr mağarasına sığınmıştı. Mağarayı kâfirler kuşatınca Hz. Ebubekir korkmuş ama peygamberimiz korkmamıştı. O sırada ona teselli vermişti. Biz de işgal döneminde 10 Ağustos 1920’de Orta Anadolu’da Sevr Antlaşması mağarasına hapsedilmiştik, bizim de etrafımızı işgalci düşmanlar kuşatmıştı, biz de millet olarak korkmuştuk, ama Muhammed peygamberin varisi İslam alimi Muhammed (Türkçe söylenişi Mehmed) Akif korkmamış ve aynen peygamberi gibi Türk milletine korkmamasını öğütlemişti. Bu mısırada yansıması ve etkisi görülen ayet şöyledir:

“Siz peygambere yardımcı olmasanız da önemli değil. Nitekim inkârcılar onu, iki kişiden biri olarak yurdundan çıkardıklarında Allah ona yardım etmişti: Hani onlar mağaradaydılar; arkasına “Tasalanma! Korkma! Allah bizimle beraberdir” diyordu. Derken Allah ona kendi katından bir güven duygusu indirdi, sizin göremediğiniz askerlerle onu destekledi ve inkârcıların sözünü değersiz hale getirdi. Allah’ın sözü ise en yücedir. Çünkü Allah mutlak galiptir, hikmet sahibidir.” (Tevbe, 40)

*** Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.**

Bu mısırada askerimizin sayısı, silahlarımız, gücümüz azalsa, hatta en son olarak bir aile, üç beş kişi, bir tek fert kalsa bile Allah’tan ümidin kesilemeyeceği, azim, irade ve ümitle çalışmaya devam edilmesi telkin ediliyor. Akif bu mısırayı yazarken farkında olarak veya olmayarak şu ayetten ilham almıştır:

“Sakin Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirlerden başkası Allah’ın rahmetinden ümit kesmez” dedi.” (Yusuf, 87)

*** Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!**

Kahraman ırkıma bir gül; ne bu şiddet, bu celâl?

Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...

Hakkıdır, Hakk’a tapan milletimin istiklâl.

Bu bendde Türk milletinin kendi vatanında ve devletin çatısı altında istiklalini, bağımsızlığını ve onun sembolü olan bayrağını koruması adına azim, irade ve büyük bir ümitle çalışmaya devam edilmesi ve Allah’a samimi olarak bağlı olan Müslümanların esaretten, işgalden kurtulup yeniden bağımsız millî varlığına sahip çıkacağı telkin ediliyor.

Akif Hakka, Allah’a tapmak, Allah’tan başkasına tapmamak, başkasından değil sadece Allah’tan yardım dilemek konusunda kararlı olan Müslüman Türk milletinin istiklaline kavuşacağı müjdesini şu ayetlerden aldığı ilhamla yazdı:

“Allah, kendisine karşı sorumluluk bilinci taşıyan herkes için (içinde bulunduğu zorluk ve sıkıntıdan) bir çıkış yolu sağlar.” (Talak, 2)

“Allah size yardım ederse artık sizi yenebilecek hiç kimse yoktur; eğer sizi yardımsız bırakırsa O’ndan sonra size kim yardım edebilir? Müminler yalnız Allah’a güvensinler.” (Âl-i İmrân, 160)

*** Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,**

Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım.

Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım,

Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Bu bendde Akif, Türk milletinin her zaman özgür olduğunu, başka milletlerin ve devletlerin esiri, sömürgeci olmadığını, işgal döneminde ise İtilaf Devletleri adlanan Haçlı ordusunun gelip bizi esir ve köle edinmeye kalktığını, ama Türk milletinin böyle bir esaret, zindan, kölelik ve sömürü zindanının duvarlarını yıkıp geçeceğini, özgürlüğünü kısıtlayan hatta yok eden düşmanla sonuna kadar savaşa iradesini ve kararlılığını ortaya koyuyor. Bu duygu ve düşünceleri de şu ayetlerden ilham alarak üretmiştir:

“Müşrikler sizinle nasıl topyekün savaşıyorlarsa siz de onlarla topyekün savaşın” (Tevbe, 36)

“Size savaş açanlarla Allah yolunda siz de savaşın, ancak aşırı gitmeyin, çünkü Allah aşırı gidenleri sevmez” (Bakara, 190)

*** Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.**

Bu iki mısradaki Akif, işgalci Batılı devletlerin her türlü silah, asker, para, imkân üstünlüğüne karşın Müslüman Türk milletinin de çok büyük ve sağlam bir imanının olduğunu, Millî Mücadeleyi korkmadan, ümitsizliğe düşmeden, düşmanların imkânına karşı imanla yürüteceğimizi, silah, mühimmat, asker eksikliğimizden ve azlığından dolayı savaştan, cihaddan vazgeçmeden sonuna kadar savaşağımızı, vatanımızı ve istiklalimizi geri alacağımızı ifade ederken bu duygularının ilham kaynağı da şu ayetler olmuştur:

“Hatırlayın; hani sizler sayıca azdınız ve yeryüzünde zayıf bırakılmıştınız, insanların sizi kapıp-yakalamasından korkuyordunuz. İşte O, sizi (yerleşik kılıp) barındırdı, sizi yardımıyla destekledi ve size temiz şeylerden rızıklar verdi. Ki şükredesiniz.” (Enfal, 26)

“Gevşeklik göstermeyin, üzülmeyin; iman etmişseniz üstün olan sizsiniz.” (Al-i İmran, 139)

*** Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
“Medeniyet” dediğin tek dişi kalmış canavar?**

Bu mısralarda Akif, her türlü silah ve maddi imkân üstünlüğüne güvenerek tehdit eden ve kendilerine medeni diyen işgalci düşmanlardan korkulmaması gerektiğini, Müslüman Türk milletinin Allah’a ve zafere olan imanını boğamayacağını ifade eder. Bu mısraların esin kaynağı da şu ayettir:

“Siz, yeminlerini bozan ve Peygamber’i yurdundan çıkarmaya kesin olarak azmeden bir toplulukla savaşmaz mısınız? Kaldı ki, savaşı size karşı ilk başlatanlar da onlar olmuştu. Yoksa onlardan korkuyor musunuz? Eğer mü’minseniz, kendisinden asıl çekinip korkulacak olan Allah’tır.” (Tevbe, 13)

Bu ayette belirtilen hususlarla Millî Mücadelemiz arasında benzerlikler vardır. İşgalci İtilaf Devletleri de bizi yurdumuzdan çıkarmak için gelip üzerimize çullanmışlardı. İşgal döneminde işgalci Haçlı ordusuyla savaşmak istemeyen mandacılar vardı. Savaşı ilk başlatan işgalci İtilaf Devletleri idi. İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan ve Amerika gibi İtilaf Devletlerinin gücünden, üstün imkânlarından korkanlar olmuştu. Ancak mümin olan bütün Kuva-yı Milliyeciler düşmandan değil sadece Allah’tan korkarak Millî Mücadele cihadını başlattılar ve başardılar.

Ayrıca Akif kendilerini medeni olarak tanıtıp ilan eden kâfir işgalci batılı devletlerin Türkleri vahşice yok etmeye gelen canavarlar olduğunu söylüyor. Şu ayette de kafirlerin Müslümanlara işkence yapan adeta canavarca davranan kişiler olduğu vurgulanıyor:

“Mü’min erkeklere ve mü’min kadınlara her türlü işkenceyi yapan, sonra da pişman olup bundan vazgeçmeyenlere cehennem azabı, bir de yangın azabı vardır.” (Büruc, 10)

*** Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın,
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.**

Bu mısralarda Akif, Müslüman Türk milletinin alçaklar dediği işgalci devletlerin yurdumuzu ele geçirmelerine izin vermemesini, onlardan gelecek her türlü saldırıya karşı gerekirse göğsünü siper ederek savaşmasını, sonuna kadar direnmesini telkin ediyor. Bu mısraları da şu ayetten aldığı ilhamla yazdı:

“Kolay da olsa zor da olsa sefere çıkın ve mallarınızla canlarınızla Allah yolunda cihad edin. Bilerseniz, bu sizin kendi iyiliğinizdir.” (Tevbe, 41)

*** Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk’ın,
Kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın.**

Bu mısralarda Allah’ın imanla, sabırla, kararlılıkla hak yolunda mücadele edenlere mutlaka zafer vereceğini, ümitlerini kesmeden sonuna kadar savaşmalarını telkin eder. Samimi müminlerin Allah’ın rahmetinden ümit kesmemesi gerektiği şu ayette belirtilir:

“Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin!” (Zümer, 53)

*** Bastığın yerleri “toprak” diyerek geçme, tanı,
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.**

Bu mısralarda bu vatanın bize salt malî imkanlar sunan, karnımızı doyuran bir topraktan ibaret olmadığı vurgulanırken manevi değeri üzerinde durulur. Bu bağlamda, bu vatan uğruna hayatlarını feda eden şehitlerimizin fedakârlıklarına saygı duyulması, onların her zaman hatırdta tutulması, gerekirse onlar gibi şehadete koşulması, ama bu kutsal vatanın emperyalist kâfir haçlı ordularına teslim edilmemesi üzerinde durulur. Binlerce kefensiz yatan şehitlerimizin önemine özellikle vurgu yapılır. Peygamberimiz de şöyle demişti:

“Cennete girdikten sonra hiçbir kimse tekrar dünyaya gelmeyi arzu etmeyecektir. Yalnız şehitler böyle değil. Şehit gördüğü ikramdan dolayı

dünyaya dönmeyi ve on kere şehit olmayı temenni eder.” (Hz. Muhammed, Tirmizi, Cihad, 25.)

*** Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı,
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.**

Millî Mücadeleyi yürüten bütün Kuva-yı Milliyeci mücahitlerin ataları dedeleri de vatanı, dini, dili, milleti, devleti korumak adına gerekirse şehid olmaktan çekinmemişlerdi. Millî Mücadele mücahitleri de aynen ataları gibi vatanlarını hiçbir dünyalık menfaat karşılığında satmayı teslim etmeyeceklerdir. Kutsal vatanın ve bütün manevi değerlerin, maddi ve manevi kutsallarımızın dünyalık kişisel maddi menfaatlerden daha üstün ve değerli olduğu şu ayetlerde de vurgulanmıştır:

“Allah yolunda öldürülse ya da başka bir şekilde ölseyiz, şunu bilin ki, hiç şüphesiz Allah’ın bağışlaması ve rahmeti, kâfirlerin dünyada kalıp topladıkları her türlü menfaatten daha hayırlıdır.” (Al-i İmran, 157)

“Onları yakaladığımız yerde öldürün; sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. Fitne öldürmekten daha kötüdür. Mescid-i Harâm civarında onlar sizinle savaşmadıkça siz de orada onlarla savaşmayın. Şayet sizinle savaşmaya kalkışarlarsa o zaman onları öldürün. İşte kâfirlerin cezası böyledir!” (Bakara, 191)

*** Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?**

Bu mısradaki cennet gibi güzel olan, maddi ve manevi varlıklarıyla adeta cennet gibi olan vatanımız için yapılabilecek olan en büyük fedakârlık olan şehitlikten kaçınılmayacağı vurgulanır. Bu mısraın esin kaynağı da şu ayetlerdir:

“Allah, din uğrunda sizinle savaşanları, sizi yurtlarınızdan çıkarıcıları ve çıkarılmanıza yardım edenleri dost edinmenizi yasak eder. Onları sizi çıkardıkları yerden (Mekke’den) çıkarın. Yani vatanınızı kurtarın. Kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerdir.” (Mümtehine, 9)

“Ey Müminler! İnkâr edenlerle savaşta karşı karşıya gelince onlara arkanızı dönüp kaçmayın. Kim savaş için yer değiştirmek veya başka bir birliğe katılmak amacıyla olmaksızın savaş sırasında düşmana arkasını dönüp kaçarsa Allah’ın öfkesine uğramış olur, onun varacağı yer cehennemdir, ne kötü bir son!” (Enfal, 15, 16)

Ayrıca peygamberimiz de “vatan sevgisi imandandır” demiştir.

*** Şüheda fıskırarak, toprağı sıksan şüheda.**

1071 Malazgirt Zaferi'nden bu yana ülkemiz ve milletimiz onlarca Haçlı saldırısına maruz kaldı. Atalarımız gözlerini kırpmadan onlara karşı durdu, savaştı, öldü öldürdü ve gül bahçesine koşarcasına şehadete koştular. Hem vatani hem Allah'ın en son dini olan İslam'ı savundular. Allah yolunda şehit oldular ve çok yüksek bir mertebeye ulaştılar. O yüzden vatanımızın her karışımın atında şehitlerimiz yatmaktadır. Şehitlerimiz çok kıymetlidir ve bu vatanın asıl sahibi onlardır. Bu mısram esinlendiği ayet ise şudur:

“Allah yolunda öldürülenlere sakın ‘ölüler’ demeyin. Çünkü onlar diridir, fakat siz farkında değilsiniz.” (Bakara, 154)

*** Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:**

Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.

Bu ezanlar, ki şehadetleri dinin temeli,

Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.

Bu bendde Millî Mücadelemizin aynı zamanda Haçlı saldırılarına karşı İslam'ı, kurumları, değerleri, sembolleri, imanı, kural ve ilkeleriyle bir bütün olan bu vatandaki İslam varlığını kurtarmak ve korumak için verdiğimiz, Millî Mücadeleyi bir cihad olarak gördüğümüz, vatanımızda ezanın susturulup çan sesinin yankılanmaması, camilerin yıkılıp yerine kiliselerin yapılması isteği vurgulanmaktadır. Burada ezan, bir bütün olarak İslam'ın simgesi olarak alınmıştır. Bendin esinlendiği ayetler şunlardır:

“Allah'ın mescitleri içinde, Allah'ın isminin anılmasını engelleyen, yasaklayan ve o mescitlerin harap olmasına çalışandan daha zalim kim vardır? İşte o zalimler yok mu, onların bu mescitlere korka korka girmekten başka hakları yoktur. Bunları yapan o zalimlere, dünyada büyük bir felaket ve mahrumiyet, ahirette de büyük bir azap vardır.” (Bakara, 114)

“Siz ezan okuyup namaza dâvette bulunduğunuz zaman onu alay ve eğlence konusu yaparlar. Çünkü onlar, akletmeyen ve gerçeği anlamayan bir topluluktur.” (Maide, 58)

*** O zaman vecd ile bin secde eder, varsa taşım,**

Her cerihamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,

Fıskırır ruh-ı mücerret gibi yerden naaşım,

O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Bu bendde Millî Mücadele kazanıldığı, zafere ulaşıldığı zaman adeta şükür secdesi

yaparcasına duyulacak olan sevinç, büyük bir coşkuyla dile getirilmektedir. Bununla ilgili olan ayetler ise şunlardır:

“Andolsun, siz güçsüz iken Allah size Bedir’de yardımıyla zafer verdi. Şu halde Allah’tan sakının, O’na şükredebilesiniz.” (Al-i İmran, 123)

“Hatırlayın; hani sizler sayıca azdınız ve yeryüzünde zayıf bırakılmıştınız, insanların sizi kapıp-yakalamasından korkuyordunuz. İşte O, sizi (yerleşik kılıp) barındırandı, sizi yardımıyla destekledi ve size temiz şeylerden rızıklar verdi. Ki şükredesiniz.” (Enfal, 26)

“Derler ki: “Bizden hüznü giderip yok eden Allah’a hamd olsun; şüphesiz Rabbimiz, gerçekten bağışlayandır, şükürü kabul edendir.” (Fatır, 34)

“Hatırlayın ki sizi Firavun’un adamlarından kurtardık. Onlar size işkencenin en kötüsünü revâ görüyorlar, erkek çocuklarınızı boğazlıyorlar, kızlarınızı sağ bırakıyorlardı. Bu size reva görülenlerde rabbinizden büyük bir imtihan vardı.” (Bakara, 49)

Sonuç

Mehmet Akif Ersoy, İstiklal Marşımızı yazarken hem işgal ve Millî Mücadele dönemi şartlarını gözeterek tarihsel bağlamda, hem de geleceği düşünerek evrensel bağlamda bir marş üretmiştir. İstiklal Marşımız, 1921 yılı şartlarına hitap ettiği gibi günümüze de geleceğe de hitap eden, güncelliğini capcanlı diri tutan bir kimlik belgemizdir. İstiklal Marşımızın özellikle savaşla ilgili mısralarının arka planında birçok ayet ve hadisin etkileri, yansımaları, izleri ve yönlendirmeleri görülüyor. Mehmet Akif, bu mısralarında adeta birçok ayet ve hadisi kendi dönemine, işgal ve Millî Mücadele dönemine uyarlamış; kendi mısrasıyla ifade edersek “İslam’ı asrın idrakine söyletmiştir.”

Millî Marşımızın arka planında İslam kültürünün ve inancının zengin bir birikim halinde var olması önemlidir. Zira kurtuluş ve kuruluş aşamalarında devlet ve millet yapılanmamızın temelinde millî nitelikler ve özelliklerin yanında İslamî değerlerin de var olduğunu ve bu iki temel değer üzerine inşa edildiğini görüyoruz.

İstiklal Marşımız, Türk milletinin ortak bir mutabakat metnidir ve bu metinde bizim iki temel değerimiz yani hem Türklük ve millî hem de Müslümanlık ve dinî değerlerimiz organik bir bütünlük, bir sentez halinde yer almıştır.

Millî ve dinî değerlerimizle örülen Türk-İslam kimliğimizin pekiştirilmesi ve güçlendirilmesi adına İstiklal Marşımızın aynı zamanda İslamî arka planıyla okunması,

irdelenmesi ve işlenmesi hem milletimizin hem de devletimizin devam ve bekası adına son derece işlevsel olacaktır.

Kaynakça / References

Hadislerle İslam, Komisyon, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2020.

Kur'an-ı Kerim Meali, Komisyon, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2016.